

ASUINTALON PESUTILAT BETONISTA

Antti Talvitie, arkkitehti SAFA

1

Mikael Lindén

Märkätilojen kosteusongelmia välttääkseen niin rakennuttajat, kuin suunnittelijakin ovat tottuneet valitsemaan useinmiten kivirakenteen. Tämä ei kuitenkaan vielä takaa rakennuksen elinkaaren mitaista kosteuseristystä. Tuttuja ongelmakohtia ovat saumat eri materiaalien tai eritavoin liikkuvien rakennusosien välillä. Pahimpia ovat kokemusten mukaan lattiakaivon ja lattiapinnoitteen välinen sauma, sekä ulkoseinän ja väliseinän välinen sisänurkka. Sauman molemmiin puolin on kosteutta ja pesutilojen olosuhteita kestävä materiaali, mutta itse sauma ei tahdo kestää.

Esposseen rakennettuun kaksikerroksiseen omakotitaloon haluttiin ratkaisut, jotka eivät tuottaisi pettymystä joidenkin vuosien kuluessa. Kivirakenteiset pesutilat – pesuhuone, sauna ja viereinen kodinhoitohuone – olivat itsestäänselvyys, koska koko rakennus toteutettiin betonielementtitalona. Suunnittelun alkuvaiheessa tämä kivirakenteisuus ymmärrettiin betoniseinien- ja ala- ja välipohjien lisäksi muurattuina väliseinäinä. Kun rakennuksen betonielementtitoimittajaksi varmistui *Betoniluoma Oy*, tuli kuvioihin mukaan kiiltohiotusta betonista valmistettu kokonainen saunaosastolementti.

Taustalla olivat arkkitehti *Antti Talvitien*, rakennesuunnittelija *Markku Savelan* ja Betoniluoman yhteiset kokemukset hiotun betonin käyttäytymisestä kosteutta vastaan.

Julkisivuelementtien hiottu betonipinta oli osoittautunut suhteellisen edulliseksi muihin katusuunnan laadukkaisiin kivipintoihin verrattaessa. Hiottu pinta kestää hyvin arkikolhuja ja tätä kovempiakin iskuja. Ennen kaikkea pinta ei päästä sisään kosteutta. Siihen ei imeydy vesi eikä töhrijän spraymaalikaan. Pinta on lisäksi kaunista ja aitoa. Se ei jäljittele mitään, vaan pinnan ulkonäkö tulee suoraan materiaalista ja työstötekniikasta. Vaikka työstö on koneellista, betonimassan kiviaineksen hioutuminen on joka kerta yksilöllistä. Hiottuihin luonnonkivilaattapintoihin verrattuna hiotun betonin etu on mahdollisuus suurempiin saumattomiin pintoihin tai saumojen jakamiseen kiviladellmaa vapaammin.

Hiottua betonia on toki aiemminkin käytetty sisätilojen edustavana materiaalina, jossa yhdistyvät kantava rakenne ja viimeistelty hoitovapaa pinta. Laajaa saumatonta rakennetta ei kuitenkaan ole osattu riittävästi käyttää hyväksi sisätiloissa. Kun valmistettiin koko saunaosasto yhtenä kappaleena täysin varustettuna, toteutuivat omakotitalohankkeen tekniset vaatimukset kerralla.

Saumattoman hiotun betonipinnan myötä pesutiloihin saatiin laatoitetun pinnan saumarasteriolemuksesta poikkeava ulkonäkö. Laatoituksen sauma viestittää katselijalle kiistattomasti, että seinä on rakennettu pala palalta. Tämä johtaa ajatuksen seinän levymäisyyteen ja siihen, miten huoneet oikeastaan ovat vain levy- tai tasomaisten pintojen rajaamia tiloja.

Saumaton tila antaa toisenlaisen, orgaanisemman vaikutelman. Se on kuin umpikallioon louhittu juhlava kiiltoseinäinen sali. Laattarivien lukumäärät lattiasa ja seinillä eivät enää toimi tilamitoituksen normaaleina ilmaisimina. Betonisaunaosastolla mitoituksen onnistumisen arviointi perustuu toimintojen sujuvuuteen ja tilan tunnelmaan. Ratkaisun ongelma liittyy tilan saneerattavuuteen. Miten nostaa muhkea saunaosastokappale pois kaksikerroksisen betonitalon alakerrasta, jos sen varaama tila joskus halutaan toiseen käyttöön? Saattaa olla parempi jättää pesutilaelementti paikoilleen ja saneerata viereisiä huoneita. Ja miksi pesutilaelementtiä saneeraisikaan, sillä se säilyy varmasti paljon kauemmin toimivana ja tyylikkäänä verrattuna muilla tavoin toteutettuihin vastaaviin tiloihin.

4 Mikael Lindén

5 Mikael Lindén

1
Kiiltohiotusta betonista valmistettu kokonainen saunasastoelementti.

2
Saumattoman hiotun betonipinnan myötä pesutiloihin saatiin laatoitetun pinnan saumarasteriolemuksesta poikkeava ulkonäkö.

3
Hiottu pinta kestää hyvin arkikolhuja ja tätä kovempiakin iskuja. Ennen kaikkea pinta ei päästä sisäänsä kosteutta.

4, 5
Saumaton tila antaa laatoituksesta poikkeavan, orgaanisemman vaikutelman. Se on kuin umpikallioon louhittu juhlava kiiltoseinäinen sali.